

Opuka vznikala v mělkém a teplém křídovém moři, na jehož dně se usazovaly drobné vápnité schránky organismů. Mezi nimi rostly mořské houby, které po sobě zanechaly křemité jehličky vyztužující jejich těla. Tento kal spolu s jílem, prachem a jemným pískem z pevniny vytvořil zvláštní usazenou horninu – opuku. Jehlice hub se postupně rozpouštěly a vytvářely opálový gel, který měkký sediment zpevnil.

V místech blízko povrchu byla vápnitá složka horniny vyloužena, čímž se výrazně zvýšila

pórovitost. Zároveň s tím se hornina odlehčila a získala výborné tepelně izolační vlastnosti. Pro tyto své kvality, a také díky snadné opracovatelnosti byla v románské Praze těžena a používána na stavby významných budov. A tak, zatímco ostatní středověká města, kde nebyl tak vhodný kámen, byla dřevěná, tmavá a ponurá, Praha s budovami ze světlého kamene svítila v záři slunce zlatavou barvu. Tehdy se jí začalo říkat "Zlatá Praha". Azřejmě již tenkrát začali kameni říkat opuka, neboť jeho název je ve jméně Opočna doložen již k roku 1068.

Bloky pevné opuky bývají omezeny vrstevními plochami a dvěma systémy strmých tahových puklin. **Tahové pukliny** mají typickou, i když jen málo zřetelnou pérovitou kresbu, kterou tvoří systém drobných hříbtků. Jejich směr odpovídá směru růstu tahové pukliny (směr praskání). Kresba lépe vynikne, je-li nasvětlena ze strany rovnoběžně s puklinou.

Na okraji jsou tahové pukliny ukončeny **zónou rozdřípení**, v níž se puklina rozdělí v řadu vrtulovitě stočených, kulisovitě postavených drobných trhlinek.

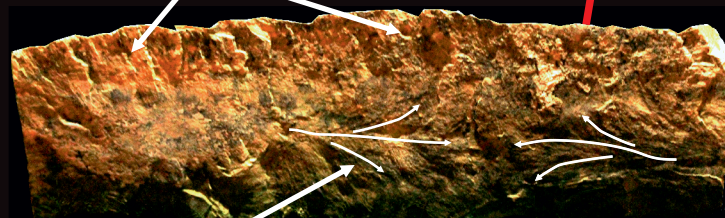

románský kostel Sv. Jiří na Pražském hradě - opuková stavba "Zlaté Prahy"

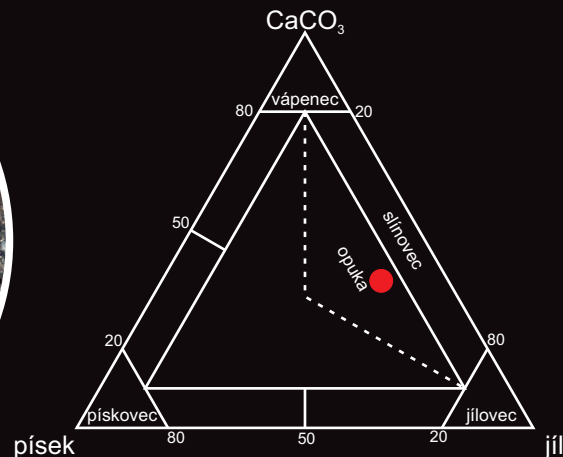
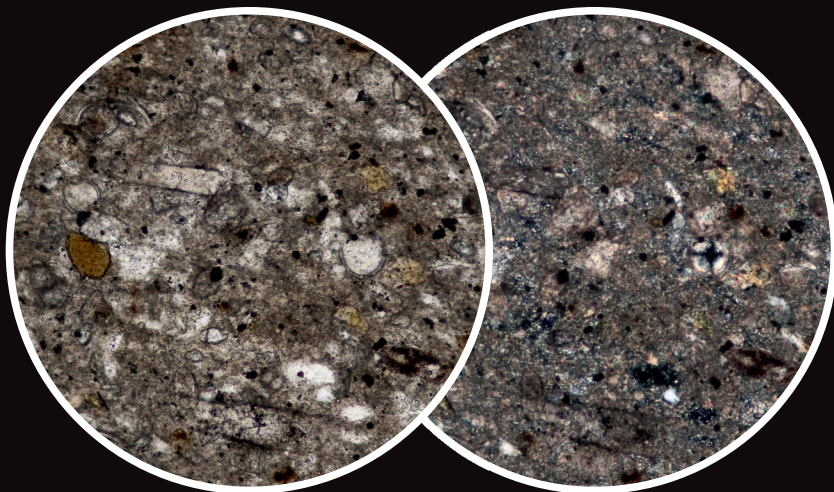
v měkkém kameni jsou dobře vidět stopy po opracovávání

na okraji tahové pukliny se vytváří zóna rozdrípení, v níž se povrch pukliny rozděluje do menších kulisovitých puklinek a vrtulovitě se stáčí šikmo k hlavní puklině

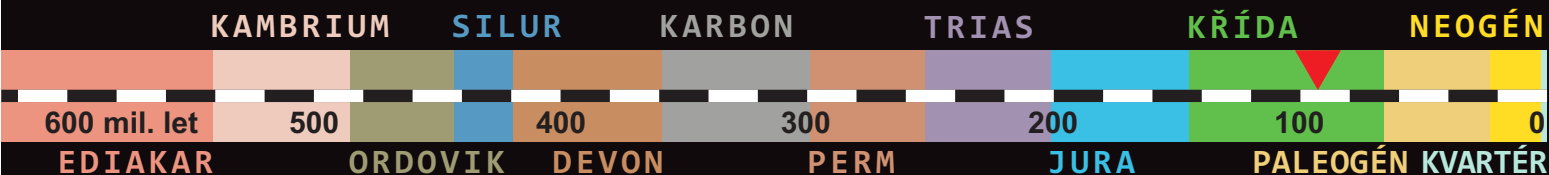

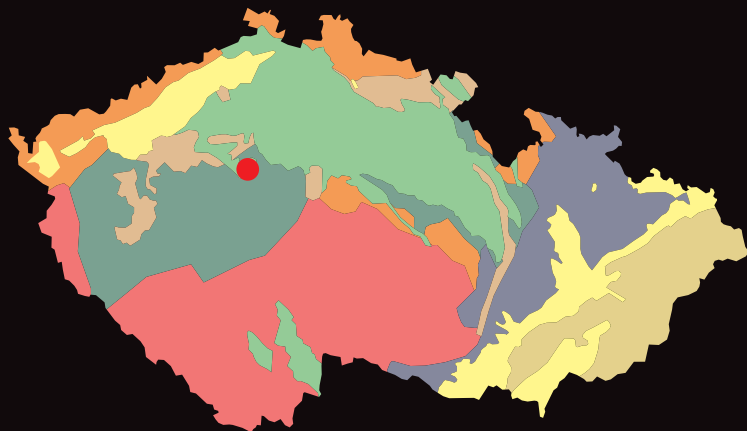
pérovitá kresba dokládá tahový charakter pukliny, zároveň ukazuje směr, kterým se šířilo praskání materiálu (směr růstu pukliny)

Hornina a minerály: Vápniťo-jílovité prachovce až prachovité slínovce na jejichž složení se podílejí jehlice mořských hub a je možné je označovat také jako opuky (Chlupáč *et al.*, 1988). Příměs křemenného prachu se pohybuje kolem 5 %, zatímco obsah foraminifer a jehlic hub se pohybuje od až po 25 % a některé vrstvy obsahují až 83 % karbonátu (Macák *et al.*, 1968).

Stáří: Na lokalitě je odkryt celý profil bělohorským souvrstvím a po zničení typové lokality na Bílé Hoře se z lomu stala typová lokalita tohoto souvrství (Čech *et al.*, 1980). Výskyt fosilního mlže *Inoceramus labiatus* v lomu na Přední Kopanině (Chlupáč, 1988) dokazuje, že na lokalitě je zachycena báze spodního turonu se stářím kolem 93 mil. let (Kennedy *et al.*, 2005).

Regionální zařazení: Platformní pokryv epi-variské platformy; Český masiv: platformní pokryv Českého masivu: česká křídlová pánev.

Lokalita: Přední Kopanina u Prahy nedaleko Ruzyňského letiště, vzorky pochází z dnes již nečinného lomu na jižním okraji obce. V minulosti se jednalo o jediný zdroj pro těžbu opuky na opravy historických staveb z dob tzv. zlaté Prahy. ▶

Souřadnice: 50° 06,89' s.š., 14° 17,50' v.d.

